

**MINISTERSTWO
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
Departament Nadzoru**

DN-PZTPZ-42-1-27/2013

638402

/foj

Warszawa, dnij 16 lipca 2013 r.

2013-07-16

1576591

**Pani Justyna Róża Lewandowska
Dyrektor Zespołu
„Krajowego Mechanizmu Prewencji”
w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich**

Szanowna Pani Dyrektor,

Odpowiadając na pismo Pani Dyrektor, nr RPC)-638402-VII-720/10/JJ z dnia 18 czerwca br, dot. oceny wniosków z konferencji pt. „Monitoring wizyjny w miejscach pozbawienia wolności”, uprzejmie przekazuję uwagi uzupełniające do przekazanych tez, sformułowane po uzyskaniu opinii Biura Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji - nadzorującego realizację stosowania monitoringu w miejscach detencji funkcjonujących w Policji, z jednoczesną zgodą na opublikowanie poniższego materiału na stronach internetowych Rzecznika Praw Obywatelskich.

Ad. 1 Potrzeba ustawowej regulacji kwestii stosowania monitoringu w miejscach pozbawienia wolności.

Problematyka stosowania monitoringu w miejscach detencji funkcjonujących w Policji posiada umocowanie prawne w przepisach ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji. Na podstawie art. 15 ust. 1 pkt 4a policjanci wykonujący czynności operacyjno-rozpoznawcze, dochodzeniowo-śledcze oraz administracyjno-porządkowe mają prawo m.in. do obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu z pomieszczeń przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, policyjnych izb dziecka, pokoi przejściowych oraz tymczasowych pomieszczeń przejściowych.

Pragnę dodać, że wyżej cyt. przepisy, w wyroku Trybunału Konstytucyjnego (syg. akt K 45/02) zostały wskazane jako pozytywny przykład regulacji określającej zakres i sposób realizacji uprawnień do stosowania monitoringu.

Ad. 2 Potrzeba rozszerzenia i doprecyzowania przepisów regulujących stosowanie monitoringu w jednostkach policyjnych oraz jednostkach penitencjarnych.

W oparciu o delegację ustawową zawartą w art. 15 ust. 10 pkt 6 ustawy o Policji, wydane zostało rozporządzenie Ministra Spraw wewnętrznych z dnia 4 czerwca 2012 r. w sprawie pomieszczeń przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, pokoi przejściowych, tymczasowych pomieszczeń przejściowych i policyjnych izb dziecka, regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach, pokojach i izbach oraz sposobu postępowania z zapisami obrazu z tych pomieszczeń, pokoi, izb, które w sposób szczegółowy uregulowało kwestie związane ze stosowaniem monitoringu w miejscach detencji funkcjonujących w Policji.

Podkreślenia wymaga fakt, że w trakcie procedury legislacyjnej, żaden z podmiotów opiniujących projekt powyższego rozporządzenia nie zgłosił uwag do zmiany trybu regulacji w zakresie stosowania monitoringu w policyjnych miejscach detencji, z rozporządzenia na poziom ustawy.

Ponadto zamieszczanie szczegółowych wykazów (np. rodzajów pomieszczeń) na poziomie ustawowym wiązałoby się z tworzeniem zbyt kazu i stycznych uregulowań. Dlatego też zasadnym

wydaje się podtrzymanie obowiązującego rozwiązania, zgodnie z którym w rozporządzeniu - na podstawie delegacji ustawowej - określone zostały:

- warunki, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia w jednostkach organizacyjnych Policji dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, zakres prowadzonej dokumentacji oraz wzory dokumentów wchodzących w jej skład;
- warunki, jakim powinny odpowiadać pokoje przejściowe w jednostkach organizacyjnych Policji, tymczasowe pomieszczenia przejściowe oraz policyjne izby dziecka;
- regulamin pobytu osób w pomieszczeniach ww. pokojach i izbach;
- sposób przechowywania i niszczenia zapisów obrazu z w w. pomieszczeń, pokoi i izb oraz udostępniania tych zapisów uprawnionym podmiotom, a także warunki właściwego zabezpieczenia utrwalonego obrazu przed utratą, zniekształceniem lub nieuprawnionym ujawnieniem.

Ad. 3 Konieczność zachowania zasady proporcjonalności

Funkcjonariusze Policji, we wszystkich podejmowanych działaniach, mają obowiązek stosować konstytucyjne zasady poszanowania godności oraz przestrzegania i ochrony praw człowieka, w tym również w zakresie czynności wykonywanych na podstawie przepisów regulujących funkcjonowanie policyjnych miejsc detencji, zawierających normy gwarantujące poszanowanie dóbr osobistych osób w nich umieszczonych.

Znajduje to potwierdzenie m.in. w obostrzeniu przepisów umożliwiających stosowanie monitoringu w pokojach sanitarnych. Z jednej strony bowiem dopuszczona została możliwość instalowania zestawu kamer CCTV w takich miejscach, z drugiej zaś nałożony został obowiązek wyposażenia go w funkcję uniemożliwiającą ukazywanie intymnych części ciała oraz czynności fizjologicznych osoby umieszczonej w tego typu pomieszczeniu. Podobnie w przypadku dokonywania szczegółowego sprawdzenia osoby przed jej umieszczeniem w pokoju sanitarnym, zagwarantowano, że czynność ta będzie wykonana w sposób możliwie najmniej naruszający dobra osobiste, tj. w warunkach poszanowania intymności oraz przez funkcjonariusza tej samej płci.

Kwestie dot. warunków, jakim powinny odpowiadać policyjne izby dziecka oraz pomieszczenia dla osób zatrzymanych regulują przepisy rozdz. 2 i 6 ww. rozporządzenia, na podstawie których wykorzystywanie wskazanych pomieszczeń niezgodnie z przeznaczeniem, a także doposażenie ich w dodatkowy sprzęt (nieujęty w przepisach), jest niezgodne z obowiązującym prawem i może skutkować decyzją o zawieszeniu działalności lub zamknięciu wskazanych pomieszczeń. Ponadto na podstawie zaleceń Dyrektora Biura Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji, skierowanych w dniu 27 maja br. do Komendantów Wojewódzkich Policji oraz Komendanta Stołecznego Policji, kamery rejestrujące czynności sprawdzające wobec osób umieszczanych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych, powinny być wyposażane w funkcję maskowania.

Obecnie w Komendzie Głównej Policji dokonywany jest także przegląd urządzeń monitorujących, instalowanych w policyjnych izbach dziecka oraz pomieszczeniach dla osób zatrzymanych, mający na celu m.in. wyeliminowanie przypadków braku funkcji maskowania w istniejących zestawach kamer CCTV, w które wyposażane są (fakultatywnie) pokoje sanitarne (natryski, toalety).

Ad. 4 Konieczność zabezpieczenia obrazu przekazywanego z monitorowanych pomieszczeń przed dostępem osób postronnych.

Na podstawie posiadanych informacji, uzyskanych z komend wojewódzkich Policji oraz od Komendanta Stołecznego Policji wynika, że obraz z monitorowanych pomieszczeń w jednostkach Policji, nie jest widoczny dla osób postronnych.

Ad. 5 Monitoring powinien pełnić wyłącznie funkcję wspomagającą.

Systemy monitoringu wizyjnego stosowane w policyjnych izbach detencji pełnią wyłącznie rolę narzędzia ułatwiającego funkcjonariuszom Policji wykonywanie czynności nadzoru wobec osób

w nich przebywających. Metody i formy pełnienia służby w tych miejscach, nie wyłączają bowiem obowiązku kontrolowania zachowania osób na bieżąco (poprzez wizjer), nawet w przypadku, gdy wykorzystywane są urządzenia monitorujące. Tak więc ich stosowanie ma wyłącznie charakter wspomagający inne metody nadzoru.

Ad. 6 Wymóg każdorazowego informowania osób pozbawionych wolności o fakcie monitorowania pomieszczeń, w których przebywają.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, osoby umieszczane w policyjnych izbach detencji są niezwłocznie informowane o fakcie wyposażenia tych pomieszczeń w urządzenia monitorujące, w tym służące do obserwowania i rejestrowania obrazu. W przypadku utrudnionego kontaktu z ww. osobami, np. z uwagi na zakłócenie jej świadomości, czynność tę wykonuje się po ustaniu przyczyny odstąpienia od realizacji obowiązku informacyjnego.

Ad. 7 Zaprzestanie stosowania atrap kamer.

W miejscach detencji funkcjonujących w jednostkach Policji nie stosuje się atrap kamer.

Ad. 8 i 9 Potrzeba przeprowadzenia badań empirycznych oraz debaty publicznej.

W opinii DN MSW, wszystkie podmioty, w tym Policja, wykorzystujące monitoring w miejscach, w których bezpieczeństwo odgrywa kluczową rolę, powinny uczestniczyć w debatach publicznych na temat skutków społecznych, psychologicznych oraz ekonomicznych wynikających ze stosowania dozoru wizyjnego. Celem takich debat byłyby także możliwości dokonywania systematycznego przeglądu praktycznych aspektów wykorzystywania monitoringu, w tym w szczególności w aspekcie jego skuteczności i proporcjonalności oraz przestrzegania standardów w dziedzinie szczególnej ochrony prywatności.

W świetle zainicjowanej przez Rzecznika Praw Obywatelskich dyskusji na temat funkcjonowania monitoringu w miejscach pozbawienia wolności, jego wpływu na bezpieczeństwo przy jednoczesnym ograniczeniu praw osób pozbawionych wolności, podkreślenia wymaga fakt, iż policyjne miejsca detencji są miejscami specjalnymi, w których przebywają przede wszystkim osoby podejrzane o popełnienie przestępstw. W związku z powyższym, w sytuacji gdy przebywają one w czasie i warunkach ściśle określonych przepisami prawa pod nadzorem funkcjonariuszy Policji, priorytetem jest skuteczne zapewnienie im maksymalnego poziomu bezpieczeństwa. W ocenie Komendy Głównej Policji, przepisy regulujące kwestie poszanowania godności i praw osób przebywających w policyjnych izbach detencji, w sposób dostateczny gwarantują ich przestrzeganie. Ponadto funkcjonowanie podglądu wizyjnego tego rodzaju pomieszczeń, umożliwiającą natychmiastową reakcję funkcjonariuszy Policji, w ich opinii stanowi istotny czynnik wpływający na wysoki poziom bezpieczeństwa zarówno osób zatrzymanych, jak również samych Policjantów.

Z poważaniem
